

STEP: Partnerskap for bærekraftig overgang fra utdanning til yrke. Å bli en profesjonell lærer

Prosjektperiode 2021-2025

<https://www.usn.no/step>

STEP: Forsknings- og samarbeidsprosjekt

- Utvikle forsknings- og erfaringsbasert kunnskap om overgangen fra lærerstudent til lærer og bidra til kunnskapsbasert utvikling knyttet til utvikling og implementering av nasjonale rammer for veiledning av nyutdannede lærere.
- Bidra til kunnskap om hvordan beholde dyktige lærere fra den femårige masterbaserte grunnskolelærerutdanningen i skolen.

Induction (Britton et al. 2003; Heikkinen et al., 2025)

- Induction: En **tidsperiode** i en lærers karriere - de første 5 årene som lærer
- Induction: En **fase** som karakteriseres av lærings-, sosialisering- og identitetsutvikling
- Induction program: **Ulike tiltak og overgangsordninger** for å bidra til nyutdannedes profesjonelle utvikling. **Profesjonsfaglig veiledning** ansees som et av de mest betydningsfulle tiltakene for å støtte de nyutdannede læreres profesjonelle utvikling (Bjerkholt, 2017; Feiman-Nemser, 2010; Gallavara mfl. 2024; Mork mfl. 2024; Tonna et al., 2025; Shanks et al. 2020).

Profesjonsfaglig veiledningsordning

- **Profesjonsfaglig veiledning:** En planlagt, systematisk og strukturert prosess som gjennomføres individuelt og i gruppe i tråd med prinsippene for profesjonsfaglig veiledning i dette dokumentet (KD, 2025).
- **Presisering av veiledningsbegrepet:** Profesjonsfaglig veiledning handler om lærernes profesjonsfaglige kunnskapsgrunnlag (Bjerkholt, mfl. 2025, 2017; Kvam mfl. 2024, Moxnes mfl. 2025)
- **Kvalifiserte profesjonsfaglige veiledere:** En lærerutdannet som har formell veilederkompetanse, nødvendig fagkompetanse og minst tre års erfaring som lærer (KD, 2025)

Mål for profesjonsfaglige veiledningsordninger (KD,2025)

Alle nyutdannede lærere får en god overgang fra utdanning til yrke gjennom profesjonsfaglig veiledning av god kvalitet, i tråd med prinsippene for veiledning i dette dokumentet (Kunnskapsdepartementet, 2025, [Prinsipper og forpliktelser for profesjonsfaglig veiledning for nyutdannede lærere i barnehage og skole](#)).

Profesjonsfaglig veiledning bidrar til å rekruttere og beholde lærere i barnehage og skole.

Intensjonene med 5-årig integrert masterbasert grunnskolelærerutdanning

- Styrking av lærerprofesjonen
- Solid forsknings kompetanse
- Solid faglig og didaktisk kompetanse i fag

grunnskolelærerutdanningen representerer en internasjonalt særegen og usedvanlig ambisiøs reform basert på høye forventninger til lærerstudenter, lærerutdannere ved universiteter, høyskoler og skoler og til syvende og sist landets skoleelever

krever det tid, inkludert tid til å ta risiko, for å lære av lokale innovasjoner og å respondere på kort- og langsiktige implikasjoner av reformen

Dyptgripende kulturelle endringer krever ressurser, inkludert utvikling av solid institusjonell kapasitet og infrastruktur på lærerutdanningsinstitusjonene

(ATP, 2020, s. 9)

STEP: Studerer ulike aktørperspektiver

Avgangsstudenter

Skoleleder/Rektor

Nyutdannet lærer

Kolleger

Kommune (skolefaglig ansvarlig)

Veiledere

Utvalg, metoder og analyse

Ulike utvalg, metoder og analysetilnærminger

Formålsutvalg i forskningssirklene og de kommunene som meldte sin interesse. Representativt utvalg blant medlemmer av Lærerstudentene i de kvantitative studien.

Identifiserer spenninger; Spenninger som kraft og mulighetsrom

Identifisere områder for videre utvikling av de nasjonale rammene for profesjonsfaglig veiledning for nyutdannede lærere.

Kvalitative metoder: Forskningssirkler, Individuelle- og gruppeintervjuer,

Kvantitative digitale spørreundersøkelser med faste svaralternativer og noen åpne kommentarfelt til enkelte av spørsmålene.

Spenninger og muligheter

- Analyse for å identifisere spenninger, i dette rommet finnes muligheter for videreutvikling
- Vi har avdekket mye er bra, men at noe kan bli bedre
- Fokuserer på spenningene som mulighetsrom

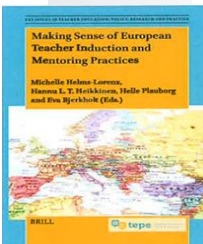
DE BRINGER MED SEG NYE IDEER - særlig viktig er disse ideene når vi henger fast i våre egne rutiner og undervisningsmåter

Populærvitenskapelige publikasjoner

- Antonsen, Y., Aspfors, J., & Maxwell, G. (2024). **Masterlærernes bidrag til skoleutviklingen.** Utdanningsnytt, 13.09.2024. <https://www.utdanningsnytt.no/bedre-skole-fagartikkel-grunnskolelaerer/masterlaerernes-bidrag-til-skoleutviklingen/404402>
- Brokke, T.H. (2025). **Skoleeiers refleksjoner rundt oppfølging, veiledning og bruk av kompetanse.** KS.no <https://www.ks.no/fagomrader/forskning-og-utvikling-fou/masterstipend-ved--ks/skoleeieres-refleksjoner-rundt-oppfolging-veiledning-og-bruk-av-kompetanse/>
- Gallavara, G., Skytterstad, R., Kristiansen, M., Sandsmark, J., Monsbakken, C. W (2025): **Nyutdannede læreres møte med skolens profesjonsfellesskap** Utdanningsnytt
- Gallavara, G., Havre, S., Kristiansen, M., Mork, M. & Sandsmark, J. (2024). **Veiledning kan gi overskudd og tid til nødvendig ettertanke.** Kommunal Rapport, 06.03.2024. <https://www.kommunal-rapport.no/debatt/veiledning-kan-gi-overskudd-og-tid-til-nodvendig-ettertanke/454352>
- Mork, M., Sandsmark, J., Kristiansen, M., Gallavara, G., Havre, S. (2024): **Hva er det med læreryrket som gjør at nyutdannede lærere trenger veiledning?** Utdanningsnytt
- Wedde, E., Gallavara, G., Pedersen, R. S., Stenseth, A.-M., & Antonsen, Y. (2023). **Ny lærerutdanning i møte med virkeligheten.** Utdanningsnytt, 24.11.2023. <https://www.utdanningsnytt.no/bedre-skole-laererutdanning-laeringsmiljo/ny-laererutdanning-i-mote-med-virkeligheten/377179>

Vitenskapelige publikasjoner

- Antonsen, Y., Gallavara, G., Sandsmark, J., Bjerkholt, E. (for review) Equity challenges in a researcher–practitioner partnership – A self-study from Norway. *Forskning og forandring*.
- Antonsen, Y., Portela, A.P., Stenseth, A. M. and Skytterstad, R, (2024) Early career teachers' beliefs and management of work intensification in Norway and Spain. *Journal of educational change*. <https://doi.org/10.1007/s10833-024-09524-x>
- Antonsen, Y., Toom, A., Ulvik, M., Drageset, O.G., Olsen, K.R., Hjordemaal, F.R., Sæther, K-A. (2024) *Research approaches in master-based teacher education preparing student teachers for professional work*. *Frontiers in education*. <https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1418398>
- Antonsen, Y., Aspfors, J., Maxwell, G., (2024) *Early career teacher's role in school development and professional learning*. *Professional Development in Education*. <https://doi.org/10.1080/19415257.2024.2306998>
- Brokke, T.H. (2024). *Nyutdannede lærere fra ny femårig grunnskolelærerutdanning: Skoleeiers syn på og tilrettelegging for veiledning som del av den nyutdannedes profesjonsutvikling*. [mastergradsavhandling] Universitetet i Sørøst-Norge.
- Caglar-Ryeng, Ø. and Antonsen, Y. (2025) Utilizing newly qualified teachers as assets: Norwegian principals' proactive and reactive strategies for addressing unknowingness during induction. *Scandinavian journal of educational research*. <https://doi.org/10.1080/00313831.2025.2587956>
- Drageset, O.G., Sæther, K-A., Antonsen, Y., Steele, A.R., Killengreen, S.T., & Unhjem, A (2024) Using Research and Development to establish coherence in teacher education. In Jakhelln, R., Jordet, D. and Hatlevik, I.K.R. Transforming University-based Teacher Education through Innovation. A Norwegian Response to Research Literacy, *Integration and Technology*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781032693798-8>
- Gulbrandsen, J. (2024). *Ny eller erfaren, et tveegget sverd? En kvalitativ studie om skolelederes syn på nye læreres kompetanse og tilrettelegging for gjensidig læring mellom nye og erfarne lærere*. [mastergradsavhandling] Universitetet i Sørøst-Norge.
- Hansen, I.M., Kjær, L.J., Vala, H.Ø., Worum, K.S., Jonsson, S.G., Blystad, A. & Bjerkholt, E. (2025). Utdanning i profesjonsveiledning: Veilederstudenters perspektiver på utdanningens betydning. I E. Bjerkholt, N.Aa. Vasseljen, A.K. Dahl & G.S. Steinnes (red.). *Profesjonsfaglig veiledning for individuell og kollektiv utvikling (art. 3.1.)*. Cappelen Damm Forskning, Open Access. <https://cdforskning.no/cdf/catalog/book/270>
- Heikkinen, H.L.T., Helms-Lorenz, M., Plauborg, H. & Bjerkholt, E. (2025). Ecologies of Teacher Induction and Mentoring in Europe: Understanding the Co-Existence of Diverse Practices. In M. Helms-Lorenz, H. L.T. Heikkinen, H. Plauborg & E. Bjerkholt (Eds.) *Making sense of European Teacher Induction and Mentoring Practices*. (Chapter. 1). Brill publisher (27.12).

Vitenskapelige publikasjoner

- Khenriksen, E. (2024). *Du er kompetent! En studie om bruk og anerkjennelse av kompetansen til nyutdannede lærere med femårig masterutdanning.*[mastergradsavhandling] Universitetet i Sørøst-Norge
- Madsen, J. & Bjerkholt, E. (2025). Er skolene klare for kompetansen de nyutdannede lærerne fra den masterbaserte grunnskolelærerutdanningen har? *Nordisk tidsskrift i veiledningspedagogikk, vol.10 (2)*, *Veiledning i bevegelse – strømninger og brytninger i utdanning og profesjon* (Temanummer) e4389. <https://doi.org/10.158456/ntvp.v10i2.4389>
- Madsen, J. & Bjerkholt, E. (2025). Nyutdannede læreres møte med skolens profesjonsfelleskap – positivt og inkluderende eller skremmende og ekskluderende? I A.R.Moxnes, E.Bjerkholt, T.D. Krogen & L. Opdal (red.), *Veiledningspraksis, kollektive læringsprosesser og veilederutdanning (kap. 10)*. Cappelen Damm Forskning, Open Access. <https://doi.org/10.23865/cdf.255.ch3>
- Madsen, J., Caglar-Ryeng, Ø., Ulvik, M., Antonsen, Y., Kelchtermans, G., (for review) Colleagues' positioning of newly qualified teachers with a master's degree. *Scandinavian journal of educational research*.
- Olsen, K.-R. & Bjerkholt, E. (2025). Profesjonsfaglig veiledning for nyutdannede lærere i Norge: intensjoner, resultater og utfordringer. I E. Bjerkholt, N.Aa. Vasseljen, A.K. Dahl & G.S. Steinnes (red.). *Profesjonsfaglig veiledning for individuell og kollektiv utvikling (art. 1.1.)*. Cappelen Damm Forskning, Open Access. <https://cdforskning.no/cdf/catalog/book/270>
- Olsen et al., (2022) . Lærerstudenters forventninger til arbeidet som profesjonelle lærere i skolen: Resultater fra en spørreundersøkelse i regi av NFR-prosjektet STEP: Partnerskap for bærekraftig overgang fra lærerutdanning til yrke. *Skriftserien nr. 105 Universitetet i Sørøst-Norge*. <https://hdl.handle.net/11250/3028158>
- Skytterstad, R., Antonsen, Y., & Stenseth, A. M. (2024). Remediating deficits? Problem representations in Norwegian policies for newly qualified teachers. *Journal of Education Policy*, 1–21. <https://doi.org/10.1080/02680939.2024.2380761>
- Skytterstad, R., Antonsen, Y., Aspfors, J. and Heikkinen, H. L. T. (2025) Reframing New Teacher Induction: Opportunities Over Deficiencies. *Teacher and teacher education*. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2024.104910>
- Sæther, K-A, Antonsen, Y., & Drageset, O.G. (2024) Relevance of the master's thesis for becoming a professional teacher. In Jakhelln, R., Jordet, D. and Hatlevik, I.K.R. *Transforming University-based Teacher Education through Innovation. A Norwegian Response to Research Literacy, Integration and Technology*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781032693798-9>

Vitenskapelige artikler

- Søndena, K. & Bjerkholt, E. (2025). Praktisk yrkesteori – en fetisj i veiledning? I E. Bjerkholt, N.Aa. Vasseljen, A.K. Dahl & G.S. Steinnes (red.). *Profesjonsfaglig veiledning for individuell og kollektiv utvikling (art. 2.1.)*. Cappelen Damm Forskning, Open Access. [https:// https://cdforskning.no/cdf/catalog/book/270](https://cdforskning.no/cdf/catalog/book/270)
- Tonna, M., Bjerkholt, E., Skanks, R., & Snoek, M. (2025). A Comparative Analysis of Teacher Induction Purposes, Practices and Curriculum Ideologies. In M. Helms-Lorenz, H. L.T. Heikkinen, H. Plauborg & E. Bjerkholt (Eds.) *Making sense of European Teacher Induction and Mentoring Practices. (Chapter. 3)*. Brill publisher (27.12).
- Ulvik, M., Madsen, J. & Bjerkholt, E. (2025). Fra lærerstudent til lærer i skolen – et veilederperspektiv. *Nordisk tidsskrift i veiledningspedagogikk, vol.10 (2) , Veiledning i bevegelse – strømninger og brytninger i utdanning og profesjon* (Temanummer) e4389 <https://doi.org/10.15845/ntvp.v10i2.4392>
- Windsor, S. et al., (2025). Mentoring New Teachers in the Nordics. In M. Helms-Lorenz, H. L.T. Heikkinen, H. Plauborg & E. Bjerkholt (Eds.). *Making sense of European Teacher Induction and Mentoring Practices. (Chapter. 5)*. Brill publisher (27.12).
- Ørbæk, T. & Bjerkholt, E. (2025). Kroppslig profesjonskunnskap i ph.d.-veiledning. I A.R. Moxnes, E.Bjerkholt, T.D. Krogen & L. Opdal (red.). *Veiledningspraksis, kollektive læringsprosesser og veilederutdanning (kap. 3, 45-65)*. Cappelen Damm Forskning, Open Access. <https://doi.org/10.23865/cdf.255.ch3>
- Ørbæk, T. & Bjerkholt, E. (2025). Praksisveiledning som interaffektive møter – et fenomenologisk og enaktivt kunnskapsgrunnlag for refleksjon i veiledning. *Nordisk tidsskrift i veiledningspedagogikk, vol.10 (2) , Veiledning i bevegelse – strømninger og brytninger i utdanning og profesjon* (Temanummer) e4389 <https://doi.org/10.15845/ntvp.v10i2.4381>